

Välähdyksiä lasten maailmasta

(4 -vuotiaat, 11 -vuotiaat)

Länsi- ja Keski-Uusimaalaisten lasten hyvinvointia kartoitettiin syksyn 2011 aikana

- Kokemuksia pienten lasten kotoa ja päivähoidosta (376 4 -vuotiasta lasta, neljästä kunnasta); vanhemman haastattelemana
- 11 -vuotiaiden lasten hyvinvointi (1677 lasta, neljän kunnan 59 koulusta; vastausosuus 86 %); sähköinen kysely
- Tuloksista yhteenvedot seminaaripäivän materiaalikansiossa.
- Pienten lasten kokemuksia kotoa ja päivähoidosta www.kirkkonummi
- 11 -vuotiaiden lasten osalta kunnat ovat saaneet omaa kuntaansa koskevat yhteenvedot ja laajempi lasten hyvinvointia kuvaava raportti valmistuu 15.8.2011
- Tulokset pohjana lasten, nuorten ja perheiden palvelujen kehittämistyöhön => suunnittelu, palvelujen kohdentaminen, kehittäminen, päätöksenteko ...

Välähdyksiä lasten maailmasta

Pienten lasten vastauksista värityy kuva pääosin hyvinvoivista ja tyytyväisistä lapsista. Neljä lasta viidestä elää varsin hyvää ”elämää”, jossa ei ole liikaa lapsen hyvinvointia kuormittavia tekijöitä.

Päivähoidossa on

- kivoja aikuisia ja kavereita,
- saa puuhastella ja leikkiä,
- ruokakin on melko hyvää

Toisaalta,

- joskus on liikaa hälyä ja meteliä,
- joku tönii tai kiusaa.

Lapset pitävät myös kotielämästä, vanhemmista, sisaruksista ja kavereista. Vaikkakin kotona vanhemmat joskus rajoittavat ja sisarukset riitelevät.

Lapset toivovat ensisijaisesti yhdessäoloa oman perheen kanssa.

Välähdyksiä lasten maailmasta

Myönteisten kuvien taustalta nousee kuitenkin esiin asioita, joilla voi olla kauaskantoisia kielteisiä vaikutuksia lapsen hyvinvointiin.

Pieni osa lapsista välittää kokemuksensa siitä, että

- on jäänyt ilman kavereita sekä päivähoitossa että kotona tai
- on joutunut kiusatuksi,
- aikuinen ei ole lohduttanut, kun on ollut paha mieli. Joskus aikuinen ei ole edes pahaa mieltä huomannut.

Joidenkin lasten ja perheiden elämisen tavat herättävät kysymyksiä:

- liian paljon ruutuaikaa,
- ei yhteistä aikaa perheen kanssa,
- liian myöhään nukkumaan,
- liian vähän liikuntaa.

Välähdyksiä lasten maailmasta

11 -vuotiaiden lasten hyvinvoinnista välittyi myös pääosin myönteinen kuva. Suurin osa lapsista elää sellaisissa kehitysympäristöissä, jotka tukevat lapsen kasvua kohti aikuisuutta.

- Koti, koulu ja ystävät näyttävät varsin positiivisina => keskeisimmät tekijät eivät kuormita lasta liikaa.

Joitain aiemmista selvityksistä poikkeavia havaintoja (analysoidaan lisää):

- Perheen taloudellisen tilanteen kokee melko hyväksi tai hyväksi yli 90 % vastaajista ~ perheen mahdolliset taloudelliset huolet eivät näyttyädy lapselle vielä
- Masennuksen raportoinnissa ei vielä eroa tyttöjen tai poikien välillä
- Isien rooli näyttyy vahvempana (minun on helppo puhua minua todella vaivaavista asioista ...), toisaalta sisarusten rooli mietityttää
- Seksuaalisen kaltoin kohtelun kokeminen yleistä; pojat raportoivat useammin (minua huolestuttaa sillä minulle läheinen ihminen kohtelee seksuaalisesti kaltoin: seksuaaliväritteiset jutut, nimittely jne.)

Välähdyksiä lasten maailmasta

Toisaalta noin joka viides lapsi elää sellaisessa ympäristössä, jossa on hyvinvointia kuormittavia tekijöitä:

- Hyvinvointia kuormittavat elämäntavat (ei yhteistä aikaa perheen kanssa, ruokailu, nukkuminen, ruutuaika, vähän liikuntaa)
- Koulu näyttäytyy työläänä, epäviihtyisänä ja kuormittavana yhteisönä
- Sosiaaliset verkostot ja suhteet ovat ohuita

Välähdyksiä lasten maailmasta

Hyvinvoinnin määritelmässä tavalla tai toisella hyvinvoinnin yhdeksi keskeiseksi osatekijäksi nostetaan

Sosiaaliset ja yhteisölliset suhteet

Tarkastelimme käsillä olevaa 11 -vuotiaiden lasten aineistoa sosiaalisten suhteiden (koulun vaikutusmahdollisuudet) ja hyvinvoinnin näkökulmasta. Muiden osatekijöiden osalta tarkastelu jatkuu.

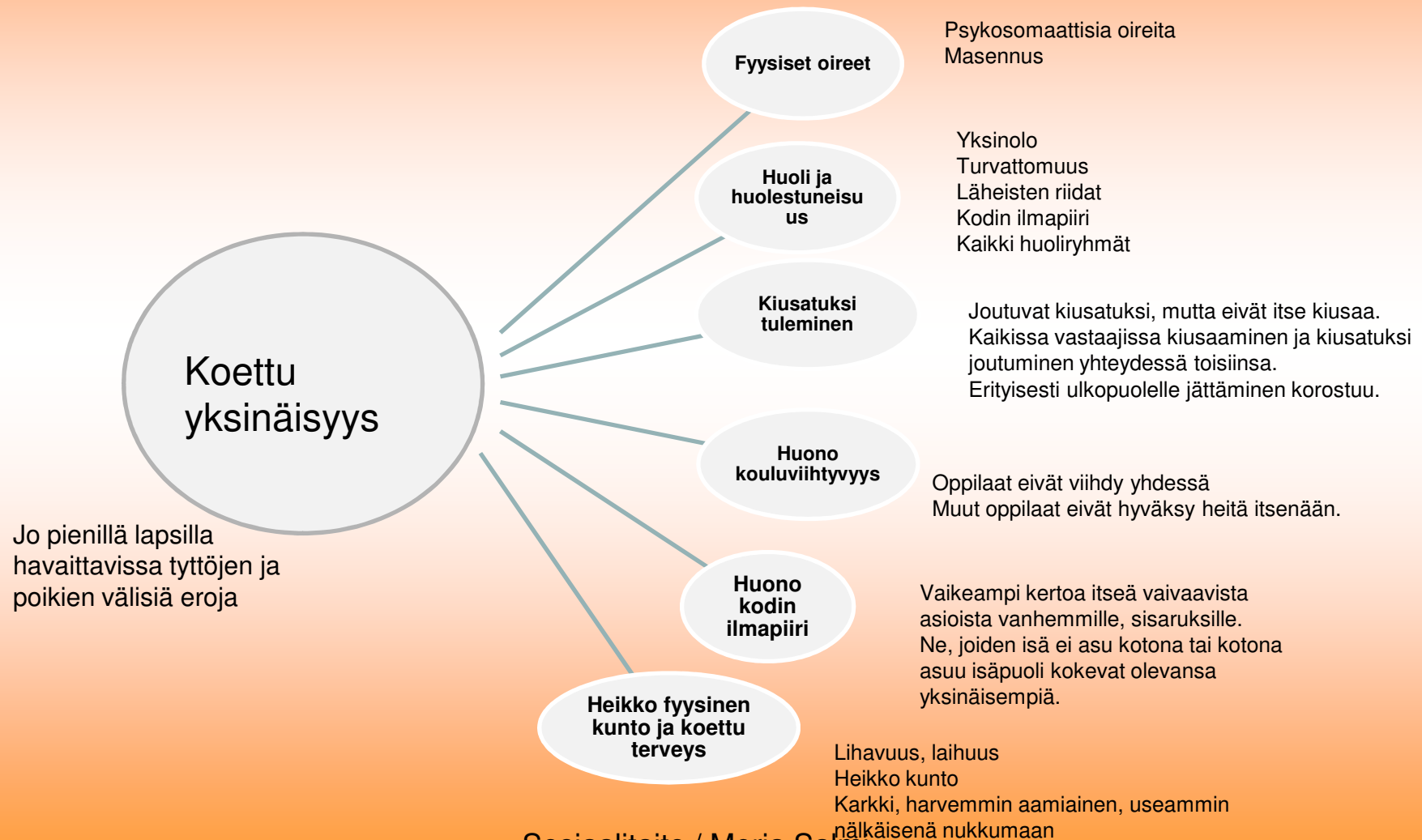
Lapsen raportoima yksinäisyyden kokemus usein tai melko usein (7,1 %).

”Yksinäisyyden” taustalla?: neurologia (autismin kirjo), temperamentti (ujous), persoonallisuus (introverttius), sosiaalis-emotionaaliset häiriöt, yhteisön rakenteet / toimintatavat ...

Koettu yksinäisyys laajuudessaan hyvin suomalainen ilmiö; jo nelivuotiaiden vastauksissa viitteitä yksinäisyyden kokemuksista. Aikuisten hyvinvointia kartoittavassa tutkimuksessa ”ryhmä yksinäiset ja huolestuneet” huoliryhmistä kuormittavin.

Asiantuntijoiden mukaan koettu yksinäisyys on suomalaisia eniten yhteiskunnasta syrjäyttävä tekijä / ilmiö.

Välähdyksiä lasten maailmasta

Välähdyksiä lasten maailmasta

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukeminen ja syrjäytymisen ennalta ehkäisy

- Päivähoidon ja koulun yhteisöllisyyttä tukevat toimintatavat (yhdessä tekeminen, projektit, ...)
- Sosiaalisten vuorovaikutustaitojen oppimista tukevat pedagogiset ratkaisut (vrt. taitoaineet, draama, musiikki ...)
- Sensitiivisyys ”yksin viihtyvien” ja/tai eristäytyvien/eristettyjen lasten kohdalla => tukeminen, sosiaalisten taitojen vahvistaminen
- Huomio erityisesti poikiin vrt. nk. koulupudokkaat
- Kodin merkitys lapsen sosiaalisia verkostoja tukevana (kaverit, harrastukset, oman kodin yhteiset hetket)

Välähdyksiä lasten maailmasta

Kolme kouluviihtyvyyteen yhteydessä olevaa tekijää, joihin koulu voi vaikuttaa.

- oppilaiden keskinäiset suhteet,
 - oppilaiden ja opettajien väliset suhteet ja
 - osallisuuden kokemukset koulussa
-
- Kyseessä inhimillisesti raskas ilmiö (=> mielenterveyden häiriöt, päihteiden käyttö, työelämästä ja yhteiskunnasta syrjäytyminen jne.)
 - Yhden syrjäytyneen ”kustannukset” yhteiskunnalle arvioiden mukaan noin 1 000 000 € ~ kyseessä noin 100 000 000 € kokonaisuus

Välähdyksiä lasten maailmasta

Kyseessä laaja yhteiskunnallinen ja kulttuurinen kysymys:

Korostetaanko itsenäisyyttä, pärjäävyyttä, tietämistä ja suorittamista

vai

yhteisöä, osallisuutta, yhdessä oloa ja tekemistä, sosiaalisia suhteita

Lapset kertovat mukavimmiksi asioiksi yhdessä olon vanhempien ja perheen kanssa, vasta sen jälkeen tulevat kaverit ja harrastukset.